

Σκαμνιές και σκάμνα¹

του Τζανετή Α. Σταυράκη, Ιατρού

Το ειδύλλιο μου με τα σκάμνα άρχισε από πολύ μικρή ηλικία. Η αφορμή ήταν μια πραγματική ιστορία που την άκουσα απ' την γιαγιά μου και πλην των άλλων πρέπει νάχε και ηθικοπλαστικό χαρακτήρα. Χαρείτε την:

Η γιαγιά γεννήθηκε στις αρχές της τελευταίας δεκαετίας του προτελευταίου αιώνα. Κοριτσάκια, στις πρώτες τάξεις του σχολείου της, Κυριακή πρωί, αφού την έντυσαν τα καλά της και με παρέα την καλή της φίλη Ευδοκία, έφυγαν για την Εκκλησία. Εκείνη την μέρα ήταν πολύ περήφανη για την καινούρια φορεσιά της. Ήταν ένα άσπρο φουστανάκι με μανίκι κοντό φούσκα και το στήθος στόλιζε ένα κομμάτι κοπτό, ζωγραφισμένο με λουλούδια. Την αμφίεσή της συμπλήρωνε ένα άσπρο ψάθινο καπέλο με μια κόκκινη κορδέλα που έδενε με φιόγκο στο πλάι. Όλοι στην εκκλησία είχαν να κάνουν με την όμορφη εμφάνιση της γιαγιάς κι αυτό την έκανε να καμαρώνει ακόμα πιο πολύ. Όταν τελείωσε η λειτουργία και μιας και η μέρα ήταν Μαγιάτικη φανταχτερή, αποφάσισαν να κάνουν μια βόλτα στην εξοχή. Λίγο πιο κάτω από την εκκλησία ήταν ένα μεγάλο χωράφι

χέρσο που το έσπερναν σιτάρι. Στην μέση του ακριβώς υπήρχε ένα μεγάλο δένδρο, μια σκαμνιά, που στην παχιά σκιά του δροσίζονταν οι θεριστάδες και αλωνάρηδες στον καιρό της συγκομιδής. Πώς τους μπήκε αυτό στο μυαλό, να επισκεφτούν και να δουν από κοντά το δέντρο, που μέχρι εκείνη την στιγμή μόνο από τα παράθυρα των σπιτιών τους θαύμαζαν, ποτέ δεν μπόρεσαν να εξηγήσουν. Έκοψαν λοιπόν μέσα από τα σπαρτά και σε λίγο, να, κάτω από την παχιά σκιά του. Κοιτώντας προς τα κλώνια και το πυκνό του φύλλωμα διαπίστωσαν ότι πλην αυτών μεγάλα μαύρα ζουμερά σκάμνα στόλιζαν το όμορφο δέντρο. Αποφάσισαν να τα δοκιμάσουν αλλά τα κλώνια του ήταν ψηλά. Δοκίμασε η γιαγιά να ανέβει αλλά δεν τα κατάφερε. Σκαρφάλωσε όμως η Ευδοκία που ήταν πιο λεπτή και ευκίνητη. Συμφώνησαν αυτή να τα μαζεύει και να τα ρί-

χνει από πάνω μέσα στο καπέλο που η γιαγιά κρατούσε ψηλά πάνω απ' το κεφάλι της. Το αποτέλεσμα μπορείτε να το φανταστείτε, δεν χρειάζεται περιγραφή. Τα σκάμνα είχαν γεύση απίθανη και τα φαριστήθηκαν αλλά το άσπρο φόρεμα, όπως και το καπέλο, έγιναν πουά και ακατάλληλα προς περαιτέρω χρήση, αφού οι κόκκινοι λεκέδες δεν έφευγαν από το λευκό ύφασμα με τίποτα. Όταν έφτασαν στο σπίτι, ακολούθησε πανδαιμόνιο και οι ποινές ήταν ασυνήθιστα βαριές, αλλά από τότε έμαθε να εκτιμά και να σέβεται τα όμορφα ρούχα, αφού στη μετέπειτα ζωή της ακολούθησε το επάγγελμα της μοδίστρας. Όσο για το ηθικό συμπέρασμα που έφτασε σε μένα, έπιασε τόπο μιας και μου μπήκε στο μυαλό ότι πρέπει να φροντίζω τα ρούχα μου για να αποφύγω τέτοιες κακοτοπιές, αλλά έξω απ' αυτό η ιστορία μου κίνησε την περιέργεια να δοκιμάσω τον καρπό με αποτέλεσμα να τον εκτιμήσω μέχρις αγάπης.

Και το ειδύλλιο συνεχίζεται. Όταν ήμουν στις τελευταίες τάξεις του δημοτικού, η καλή μου θεία και αδελφή της γιαγιάς αγόρασε ένα κτήμα που σε μια άκρη του και δίπλα στο πηγάδι φύτευε μια μεγάλη σκαμνιά. Μιας και ο έρωτας για τα σκάμνα ήταν γνωστός, η μάνα μου, Ιούνιο μήνα με το τέλος των διαγωνισμάτων, με πήρε απ' το χέρι ένα απόγευμα και σαν

βόλτα με πήγε εκεί για πρώτη φορά, ένα χιλιόμετρο μακριά από το χωριό. Όταν βρέθηκα κάτω από το δέντρο, έμεινα θαυμάζοντάς το να απλώνεται από πάνω μου σαν πλάτανος, αλλά και η χαρά μου ήταν μεγάλη, όταν μέσα στο φύλλωμα του είδα να κρέμονται τσαμπιά από τα μεγάλα, άσπρα αυτή την φορά, σκάμνα. Ο άνθρωπος, που φρόντιζε το κτήμα, ανέβηκε πάνω κι έπιασε να τραντάζει ένα ένα τα μεγάλα κλωνάρια. Και τότε μια βροχή από ώριμα φρούτα άρχισε να πέφτει απ' τον ουρανό κάνοντας άσπρο το χαλί απ' τα πράσινα χόρτα που απλωνόταν από κάτω του. Μαζέψαμε ένα καλάθι για το σπίτι και μέσα στον κουβά του πηγαδιού με το παγωμένο διάφανο νερό ρίξαμε άλλα τόσα και τα απολαύσαμε. Από εκείνη τη χρονιά καθιερώθηκε, μετά το τέλος των εξετάσεων και μέσα στην χαρά των διακοπών που άρχιζαν, να επισκεπτόμαστε το κτήμα με την σκαμνιά και να γιορτάζουμε με τον ευλογημένο αυτόν καρπό. Κι αυτό εμένα μου φαινόταν κάτι σαν έπαθλο.

Με το ειδύλλιο να αποδίδει καρπούς. Και έφτασαν και οι εξετάσεις για τις εισαγωγικές στο πανεπιστήμιο, στην Αθήνα. Πολύ διάβασμα, ξενύχτι, άγχος και το στόμα μου να γεμίζει άφθες. Όταν η μάνα μου στον Μόλυβο έμαθε τα καθέκαστα, δεν έχασε καιρό. Με το πρώτο που κατέβηκε στην πόλη, έστειλε το φάρμακο. Ένα μπουκαλάκι γεμάτο με ένα κοκκινόμαυρο, παχύρρευστο υγρό. Κρασί από μαύρα σκάμνα, «σκαμνιοκράς». Και ένα χαρτάκι με οδηγίες, που το φυλάγω ακόμα μεταξύ των ιερών και οσίων μου, πώς θα αλείβω μ' ένα μπαμπακάκι τις πληγές. Τη γεύση του δεν τη θυμάμαι, αλλά η δράση του ήταν ακαριαία και θεαματική.

Το ειδύλλιο μέχρι σήμερα. Τα πεζοδρόμια και οι φράχτες στα προάστια της Αθήνας είναι φυ-

τεμένα με σκαμνιές. Αλλά και οι κήποι που περιτριγυρίζουν τους σταθμούς του μετρό. Αν βρεθείς, φίλε αναγνώστη, κάτω από ένα τέτοιο δέντρο, μην ντραπείς. Άπλωσε το χέρι σου και φτάσε έναν καρπό. Βάλτον στο στόμα σου, ζούλιξέ τον με τη γλώσσα σου για να αισθανθείς τον χυμό του να σε γεμίζει και άσε τα μάτια σου να περιπλανηθούν μέσα στα φυλλώ-

ματα. Μπορεί να δεις ένα παιδάκι με ναυτικό ασπρογάλαζο κουστούμι ή μ' ένα άσπρο κοριτσίστικο φόρεμα, με κοπτό στο στήθος, να σου γνέφουν μέσα απ' τα κλώνια. Μην τρομάξεις και βιαστείς να τραβήξεις το βλέμμα σου, απόλαυσέ το. Είναι καλό βάλαμο για την ψυχή. Και κάτι σαν έπαθλο!

¹ Έτσι λέμε στην τοπική διάλεκτο στα βόρεια του νησιού τα μούρα και τις μουριές